45 ЦЕНТНЕРЧИЛАР ДАЛАСИДА

Республика партия ва ҳукуматининг мурожаати барча хўжаликлар қатори «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, «Дўстлик» бўлими меҳнаткашларини ҳам янги зафарлар сари руҳлантириб юборди. Хўжалик меҳнаткашлари ғўза парвариши ишларини қизғин олиб бормоқдалар.

«Дўстлик» бўлимида 800 гектар пахта майдони мавжуд. Пландаги 31,5 центнер ўрнига 45 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олиш мақсад қилиб қўйилган. Ўтган йили 870 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40,5 центнердан ҳосил кўтарилган эди.

Далаларда ер бетини қоплаган яшил ғўза кўзни қувонтиради. Кўчатларни тўлиқ сақлаб қолишда, ғўзаларнинг яшнаб ўсишида механизаторларнинг муносиб ҳиссалари бор. Бўлим далаларида 11 та чопиқ трактори ишлаб турипти. Механизаторлар кунига 120—140 гектар ерни культивация қилиптилар. Бу ишда механизаторлардан Ғани Бегматов, Сервер Женалиев, Ибрагим Хорачих кабилар пешқадамлик қилмоқдалар.

«Дўстлик» бўлими пахтакорлари ғўза парваришини ҳар томонлама пухта ўтказмоқдалар. Шу кунга қадар самолёт билан ҳашаротларга ва ширага қарши дори сепиш яхши бажарилди.

Асаба Куртумер, Алижон Акрамов ва З. Мамараҳимовлар бошлиқ бригада далаларида ғўзалар яхши ўсмоқда.

Н. ҚОСИМОВ,
Қуйи Чирчиқ райони.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-йил чиқиши.
№ 136 (5485).
12 июль
ШАНБА
1975 йил.
Баҳоси 2 тийин.

ЎРМОНЛАРДАН АВАЙЛАБ ФОЙДАЛАНАЙЛИК ВА УЛАРНИ ҚЎРИҚЛАЙЛИК

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

10 июль куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг саноат ва табиатни қўриқлаш доимий комиссияларининг қўшимча мажлиси бўлди.

Мажлисда ёғоч маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан план топшириқларининг бажарилиши тўғрисида, шунингдек ўрмонлардан оқилона фойдаланиш ва уларни қўриқлаш ҳақидаги масала кўриб чиқилди.

Депутатларнинг биргаликдаги тайёргарлик комиссияси раҳбари, Коми АССР Министрлар Советининг раиси П. А. Безносов нинг, СССР ўрмон ва ёғочсозлик саноати министри Н. В. Тимофеевнинг, целлюлоза-қоғоз саноати министри К. И. Галаншиннинг, СССР Министрлар Совети ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси Г. И. Воробьевнинг докладлари тингланди.

Докладчилар ва мажлисда сўзга чиққан депутатлар КПСС XXIV съезди қарорларига мувофиқ, шунингдек, СССР Олий Советининг «Табиатни қўриқлашни ва табиат ресурсларидан рационал фойдаланишни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар советининг «Табиатни қўриқлашни кучайтириш ва табиий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш» тўғрисидаги қарори асосида тўққизинчи беш йилликда халқ хўжалигида ўрмон хом ашё ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш, ёғочни комплекс қайта ишлашни янада ривожлантириш, ўрмон хўжалиги ишлари самарадорлигини оширish соҳасида ишлар қилинганлигини таъкидлаб ўтдилар. Шу беш йилликнинг тўрт йили мобайнида ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати тармоқларини ривожлантириш учун анча маблағ сарфланди. Ана шу тармоқларда янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди. Ўтган йилнинг ўзидагина Совет Иттифоқида 450 миллион кубометрдан кўпроқ ёғоч тайёрланди. Бу эса жаҳондаги ҳар қандай мамлакатда тайёрланган ёғоч миқдоридан кўпдир.

Шу билан бирга депутатлар ёғоч маҳсулот ишлаб чиқариш белгиланган топшириқлардан орқада қолаётганлигини, тайёрланаётган ёғочдан комплекс фойдаланишда жиддий камчиликлар борлигини, ўрмон бойликларини қўриқлаш ишини янада такомиллаштириш талаб этилаётганлигини уқтириб ўтдилар.

Комиссиялар қабул қилган қарорда ёғоч маҳсулот ишлаб чиқариш планларини бажариш, ўрмонлардан рационал фойдаланиш соҳасида бир қанча министрлик ва идораларнинг ишида эслатиб ўтилган камчиликларни тугатишга қаратилган тавсиялар баён қилинган.

Комиссияларнинг қўшма мажлиси ишида СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси В. П. Рубен иштирок этдилар.

(ТАСС).

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ «ПАРТИЯ XXI СЪЕЗДИ» ҚОЛХОЗИ

МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИНИНГ ЯНГИ ТАШАББУСИ

ҲИММАТИ БАЛАНД ОТАХОНЛАР

Апрель ойининг дастлабки икки ҳафтаси ҳам ўтиб бораради. Кенг майдонларга экилган чигитлар тупроқ остида ниш уриб туриптп. Лекин тупроқни ёриб чиқиш учун нам етишмайди. Яна икки-уч кун ичида ёмғир ёғмаса чигит суви беришга тўғри келади.

Чигит суви... Бу иш билан ҳозирги сувчилар кўп таниш эмас. Деярлик йигирма йилдан бери бу тадбирни қўллашга ҳожат бўлмаган эди. Табиат ҳар йили саҳийлик қилиб чигит экилгандан кейин савалаб ёмғир қуяр, кенг майдонларда чигитлар бир текис униб чиқарди.

Мана, бу йил ҳаво қуруқ келди. Зарур пайтда ёмғир ёғмади. Катта майдонларда сув қуйиб чигитни ундириб олишга тўғри келди. Бу иш анча мураккаб, сувчилардан катта тажриба талаб қилади. Бунинг устига сув ҳар йилгидан камчил, уни эҳтиётлаб сарфлаш керак. Бу даврда деҳқончиликда иш долзарб бўлади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти умумий мажлис чақириб, ана шу долзарб кунларда ҳамма бир жон бир тан бўлиб, ғайрат кўрсатиб меҳнат қилиши, чигит суви беришга тажрибали пахтакорларни жалб этиш, деҳқончиликдаги ва чорвачиликдаги барча ишларни уз муддатида сифатли бажариш ҳақида маслаҳатлашдилар.

Шу мажлисдан кейин бир кун ўтгач, эрталаб колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мадаминжон Мараҳимов олдига бир гуруҳ меҳнат ветеранлари кириб келишди. Булар колхознинг тажрибали пахтакорлари, кекса сувчилари эди. Кексалик гаштини суриб юрган бу отахонлар узаро маслаҳатлашиб, вужудга келган вазиятни чуқур тушуниб, ёш сувчиларга ёрдам беришга аҳд қилишган эди.

— Шундай пайтда бизлар ўз фарзандларимизга мадад бермасак, инсофдан бўлмайди, — дейишди улар.

Отахонлар далага чиқиб, сувчиларга ёрдам берадиган бўлишди. Ҳар бири ёнларига икки-учтадан ёш сувчиларни олиб иш бошладилар, Узлари ҳам 15—20 гектар ерни масъулиятларига олдилар.

Бу қарияларнинг кўпчилиги колхозда раҳбарлик лавозимларида ишлаган, бригадага, звенога бошчилик қилган, колхознинг шароитини беш бармоқларидай яхши билар эдилар.

Колхознинг пахта майдонлари паст-баланд адрлардан иборат. Бундай шароитда суғоришни,айниқса чигит суви беришни катта маҳорат билан утказиш керак. Кўкламда биринчи суғоришда тупроқ ғовак бўлади, сал бепарволик қилинса, у тупроқни ювиб, ундаги озуқа моддаларни оқизиб кетиши мумкин.

Меҳнат ветеранларидан Иноm ота Икромов, Эрали ота Шералиев, Юсуфбой ота Омонов, Олимжон ота Нуриллаев, Исоқжон ота Хўжаев, Абдулла ота Ҳатамов, Эрмат ота Алибоев, Собирча ота Мирзабобоев, Эргаш ота Чўлпоковлар ҳаммаси бўлиб 15 га яқин меҳнат ветеранлари мана ҳозир ҳам колхоз далаларида ғўзаларни усталик билан суғормоқдалар.

Колхозда ҳозир 65 сувчи ишлаб турибди. Улар республика партия ва ҳукуматининг барча қишлоқ хўжалик меҳнатчиларига мурожаатига жавобан ҳар томчи сувдан унумли фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар Мурожаатда айтилган бу йилги шароитда ҳосилнинг тақдирини сизлар ҳал қиласизлар, бутун мамлакатнинг кўзи сизларда. Ҳар бир пахтакор азалдан шуни яхши биладики, сув ҳосилнинг жон-танидир. Пахта учун кураш сув ресурсларидан тўғри, оқилона фойдаланиш билан чамбарчас боғлангандир. Сувдан фойдаланиш бу йил айниқса катта аҳамиятга моликдир. Сув камчиллигини бартараф этиш учун ундан тежабтергаб самарали фойдаланиш, ҳар литр сувдан икки литр сувнинг нафини кўриш, қимматбаҳо ҳар томчи сув ҳосил учун хизмат қилишига эришиш даркор, деган сўзларни дилларига жо қилиб, айниқса кечалари ғўзаларни қондириб суғоришга алоҳида эътибор бермоқдалар.

Колхоз аъзолари бу йил 750 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан камида 35 центнердан ҳосил олишга қарор қилишган. Бунинг учун чигит экилган дастлабки кунлардан бери колхознинг барча пахтакорлари ва механизаторлари бир ёқадан бош чиқариб, якдиллик билан ишламоқдалар. Ҳозир дала ишларида колхоз бўйича 390—400 киши қатнашмоқда. Сабабсиз прогул қилиш ҳоллари учрамайди.

— Хўжалигимиздаги тажрибали кекса пахтакорларнинг ташаббуси туфайли, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари Раҳимжон Деҳқонов, — чигит суви бериш каби қийин ва муҳим тадбирни ўн уч кунда тугалладик. Апрель ойи ичида барча майдонлар суғорилди. Бизнинг шароитимиздаги мавжуд паст-баланд ерларда бу иш айниқса сифатли ўтказилди. Ғўзалар ўз муддатида бир текис ундириб олинди.

Ерларни чигит экишга тайёрлашда ҳам катта ишлар бажарилган эди. Бунинг учун 640 тоннадан ортиқ бегона ўт илдизлари териб олинди. Натижада ер яхши тозаланди. Бу айниқса катта аҳамиятга эга бўлиб, ғўзалар ўсув даврида далани бегона ўт босишининг олдини олишга имкон беради.

Ҳозир колхознинг Мелибой Султонов, Абдусамат Нурматов, Саидаҳмад Охунов, Маҳмуджон Ҳалимбоев бошчилик қилаётган бригадаларида ғўзалар юқори ҳосилдан далолат бериб яхши ривожланмоқда. Иккинчи суғоришда шарбат оқизишига катта ўрин берилди. Колхозга қўшни паррандачилик фабрикасидан 736 тонна маҳаллий ўғит ташиб келтирилди. Бу ўғитнинг ҳаммаси шарбат бериш йўли билан ғўзаларга оқизилди. Шундан кейин ғўзаларнинг ўсиши янада тезлашди.

Колхоз аъзолари бу йил ҳосилдорликни гектар бошига ўтган йилга қараганда ўн центнерга оширишга аҳд қилганлар. Ҳозир колхозда олиб борилаётган ҳамма иш ана шу юксак мажбуриятни бажаришга қаратилмоқда.

Б. ШОНАЗАРОВ.

МУРОЖААТГА ЖАВОБАН

БЕКОБОД районидаги Дзержинский номли колхознинг Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Худойқул Пардаев бошлиқ бригада деҳқонлари ғўза парваришини намунали ўтказмоқдалар. Партия ва ҳукуматимизнинг Мурожаати пахтакорларни қизғин меҳнатга ундамоқда, улар бу йил планда белгиланган 24 центнер ўрнига 45 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилишди.

— Шу кунларда ғўза қатор ораларига учинчи комплекс ишлов бермоқдамиз, — дейди Х. Пардаев. — Айниқса, ғўзани қондириб суғоришга алоҳида эътибор қилинаётир. Сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш орқасида ғўзаларни ўз вақтида суғоришга эришаяпмиз. Бригадамизда суғориш ишлари икки сменада ташкил этилган. Айқасида ғўаларни ўз вақтида ўтказилмоқда. Сувчиларимиздан С. Саидқулов, Б. Пардаев, Ш. Жўраевлар бутун маҳорат ва тажрибаларини ғўзаларни қондириб суғоришга қаратмоқдалар.

С. ДЕҲҚОНОВ.

Республика комсомолларининг 100 минг механизатор тайёрлаш тўғрисидаги чақириғига областимиздаги Олмазор техника ўқув юрти коллективи амалий жавоб бермоқда. Бу йил ўқув юртида 690 механизатор тайёрланади. Суратда: (чапдан иккинчи) ўқув юрти ўқитувчиси А. Қўчқоров «пахта териш машинасининг қисмлари» темасида машғулот ўтказмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

УСТА СУВЧИЛАР

Шодиқул ака Қорабоев тонгни қадрдон далада қаршилайди. У ғўзаларни қондириб суғориш, меҳр-муҳаббат билан парваришлаш учун жон куйдиради. Моҳир сувчининг шу кунларда ишлари яна тиғизлашиб кетди. У ғўзаларни саратон сувига қондириш, ҳосилга-ҳосил қўшиш нияти билан тер тўкмоқда.

Навоий номли колхознинг тажрибали сувчиси Шодиқул Қорабоев ҳамкасблари П. Комилов, У. Тошбоев, Б. Холмуродовлар ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан эътибор топганлардан. Улар сувчилик касбини улуғлаб пахтадан мўл ҳосил етиштириш тадбирларини кўрмоқдалар. Пахтакорлар бу йил дала ишларини юқори агротехника қоидалари асосида олиб бориб, гектар бошига олинадиган ҳосилдорликни камида 5 центнерга оширишга сўз беришган. Мажбуриятга яраша меҳнат қилаётган деҳқонлар кунни тунга улаб, меҳнат қилишмоқда. Шунинг учун ҳам ҳар туп ғўзада икки-учталаб гул ва кўплаб ҳосил шохлари санаш мумкин.

Дала қаҳрамонлари — механизаторлар ва миришкор сувчилар шу кунларда ғайрат билан олға интилмоқдалар.

А. ҲАМЗАЕВ.

М. А. ШОЛОХОВГА ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ МУКОФОТИ ТОПШИРИЛДИ

Жаҳон Тинчлик кенгашининг президиуми шу йил май ойида Стокгольмда бўлиб ўтган ўзининг сессиясида маданият соҳасидаги тинчлик мукофотини халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлашга жуда катта ҳисса қўшгаклиги учун таниқли совет ёзувчиси, тинчлик тарафдорлари умумжаҳон ҳаракатининг кўзга кўринган арбоби, тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг аъзоси М. А. Шолоховга беришга қарор қилган эди.

Москвада меҳмон бўлиб турган жаҳон Тинчлик кенгашининг бош секретари Ромеш Чандра ана шу юксак мукофотни М. А. Шолоховга топширди. Ромеш Чандра жаҳон Тинчлик кенгаши Стокгольм сессиясининг қатнашчилари бу қарорни баланд руҳ билан қабул қилганликларини таъкидлаб ўтди.

«Сиз Михаил Александрович, халқлар ўртасидаги маданий ҳамкорликни кенгайтиришга қандай катта ҳисса қўшганлигингиз, — деди Р. Чандра,—яхши маълум. Сиз тинчликни ҳимоя қилувчи маданият арбоблари Вроцлав конгрессининг қатнашчиларидан бири сифатида тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг сарчашмасида турдингиз, тинчлик учун курашувчи маданият арбобларини бирлаштириш йўлида кўп иш қилдингиз.

Ғоят машҳур асарларингиз, янги уруш хавфига қарши, тинчликни ҳимоя қилишга қаратилган оташин нутқларингиз ва мақолаларингиз туфайли сиз барча қитъалардаги миллион-миллион кишиларнинг зўр ҳурмат-эҳтиромига сазовор бўлдингиз».

Ромеш Чандра ўз нутқининг охирида М. А. Шолоховга янги ижодий зафарлар, сиҳат-саломатлик, куч-ғайрат, тинчлик йўлидаги олижаноб фаолиятида янги катта муваффақиятлар тилади.

М. А. Шолохов юксак мукофот учун қизғин миннатдорчилик билдириб, ўзига кўрсатилган ҳурмат-эҳтиром учун жаҳон Тинчлик кенгашига самимий ташаккур билдиришни илтимос қилди.

«Жаҳон Тинчлик кенгашининг бу фахрий мукофоти, — деди М. А. Шолохов, — ёзувчи ва тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг қатнашчиси сифатида зиммамга катта масъулият юклайди. Мен буни шундай тушунаман: ер юзида мустаҳкам тинчликни таъминлашда ёрдам бермоқ ва уруш чиқиш хавфини абадий тугатиш учун биз, ёзувчилар, барча маданият арбоблари ҳозирги вақтда ҳали кўп иш қилишимиз керак. Менга келганда эса, бунинг учун ўзимнинг бутун куч-ғайратимни аямайман».

Ёзувчи, «Огонёк» журналининг бош редактори А. В. Софронов, тинчликни ҳимоя қилиш комитети раисининг ўринбосари О. С. Хархардин ва комитетнинг масъул секретари М. И. Котов М. А. Шолоховни юксак мукофот билан қутладилар.

(ТАСС).

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН»: МАТБУОТ МАРКАЗИ ОЧИЛДИ

10 июль куни Москвада «Союз—Аполлон» программаси бўйича Совет — Америка космик парвозини ёритиш юзасидан матбуот маркази очилди. Матбуот марказининг раҳбари, СССР Ташқи ишлар министрлиги матбуот бўлимининг мудири В. Н. Софинский дастлабки матбуот конференциясида сўзлаб, жаҳондаги энг йирик газета, телеграф агентликлари ва радиотелевизион компанияларининг вакиллари бўлган 655 журналист, шу жумладан 400 дан ортиқ чет эллик мухбирлар бу ерга келганлигини айтди. Материалларни бериб туриш учун уларнинг ихтиёрида замонавий техника бор. Москва билан Хьюстондаги (АҚШ) матбуот марказлари ўртасида бевосита телефон алоқаси ўрнатилди.

ТАСС Бойқўнғур космодромидан Америка Қўшма Штатларига дастлабки рангли фото сурат юборганлиги матбуот конференциясида эълон қилинди. Бу билан «Союз—Аполлон» программаси асосида биргаликда парвоз тўғрисидаги фотосуратларни оператив равишда бериб туриш учун Совет Иттифоқи телеграф агентлиги билан Америка информация агентликлари ўртасида бевосита телефото алоқаси очилди.

(ТАСС мухбири).

Юқори Чирчиқ районидаги «Узбекистон» колхозининг 8-бригадасида канопдан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Суратда: колхоз партия ташкилотининг секретари С. Турсунов илғор механизатор Э. Эшматов билан суҳбатлашмоқда. Ўнгда бригада даласида каноп экинига ишлов берилмоқда.

А. Абалян фотолари.

БЎСТОНЛИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИГА ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

Районда кейинги йилларда қишлоқ қурилишига катта эътибор берилмоқда. Талайгина қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Янги-янги қаватли уйлар фойдаланишга топширилди. Лалмикор ерларга сув чиқарилиб, экин майдонлари кенгайтирилди. Мактаб, маданий-маиший хизмат объектлари, савдо бинолари қурилди.

Район партия комитети бюросида бу ютуқлар қайд қилиниши билан бирга айрим қурилиш ташкилотлари раҳбарлари бинокорлар учун кўнгилдагидек шароит яратиб бермаётганликларини, баъзи бир қурилиш объектлари йилдан-йилга чўзиб юборилаётганлиги таъкидланди. Бунга мисол қилиб колхозлараро қурилиш ташкилоти, 62-механизациялашган кўчма колоннани кўрсатиш мумкин.

Бу ташкилотлар бажараётган ишнинг сифати ҳам талабга жавоб бермайди. Бюро йиғилишида қурилиш ташкилотларининг фаолияти атрофлича таҳлил этиб берилди.

Колхозлараро қурилиш ташкилоти ҳамда 62-механизациялашган кўчма колонна ташкилотлари фаолияти қониқарсиз эканлиги конкрет мисоллар билан кўрсатилди. Район партия комитети бюроси қишлоқ қурилишини ҳар жиҳатдан яхшилашга қаратилган тадбирларни белгилади.

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Тошга ишлов бериш комбинати тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан саккиз ой илгари бажаришга муваффақ бўлди. Ҳозирги кунда комбинат ишчилари ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Яқинда илғор коллективнинг коммунист В. И. Павкин бошлиқ тош кесувчилар бригадаси КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун ўз зиммаларига оширилган мажбурият олдилар. Бригада съезд очиладиган кунга қадар пландан ташқари 1800 квадрат метр мармар плиталар ишлаб чиқаришга қарор қилди. Шу муддат ичида 1400 сўмлик иқтисодий фойда берувчи 8 кубометр мармар блоклар, 3 минг сўмлик олмосли кесувчи асбоблар тежалади. Ойлик ишлаб чиқариш нормалари 115—120 процент қилиб бажарилади.

В. И. Павкин бошлаган ташаббусни коммунист М. Е. Зиков звеноси фрезерчилари қўллаб-қувватладилар. Звено планга қўшимча равишда 600 квадрат метр мармар ва гранит плиталарга ишлов беришга аҳд қилди. Ишчи Н. Д. Бослер съезд шарафига пландан ташқари минг квадрат метр мармар ва гранит плита, П. Староверов, Н. Новичковларнинг ҳар бири эса планга қўшимча 400 квадрат метр гранит плита тайёрлаш мажбуриятини олдилар.

Консерва заводи ишчилари С. Маҳкамов, В. Аплотниковлар ҳам КПСС XXV съезди шарафига зарбдор меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Улар ойлик топшириқларини 125—130 процентга етказиб бажармоқдалар. Илғорлар социалистик мажбуриятга қўшимча равишда 40 минг сўмлик маҳсулот реализация қиладилар.

Ташаббускорлар сафи кенгайиб бормоқда. 2-уйсозлик комбинатининг Н. А. Юров бошлиқ монтажчилар бригадаси съезд очиладиган кунга қадар юз минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга бел боғладилар.

Район партия комитети илғор коммунист ва ишчилар бошлаган ташаббусни маъқуллади.

ЕМ-ХАШАК МЎЛ БЎЛСИН

«Правда» газетаси 50 йиллиги» совхози далаларида бўлган киши бу ерда мактаб ўқувчилари ҳам ота-оналарига кўмаклашаётганлигини кўради.

Бу йил оби-ҳаво қуруқ келиб, табиий ўтлар яхши ўсмади. Шунинг учун ҳам мавжуд имкониятларни тўла ишга солиб ем-хашакни кўпроқ жамғариш зарур.

Ана шуни ҳис қилган Жаҳон Обидова номли 46-ўрта мактаб коллективи совхознинг 3-бўлими чорвадорлари учун 50 тонна дағал хашак тайёрлаб беришга сўз берган эдилар. Район партия комитети бюроси бу мактаб коллективининг ташаббусини маъқуллаб, барча мактаблар бошланғич партия комсомол ташкилотларига бу ташаббусни муҳокама қилиб ўзлари яшаётган колхоз ва совхозларда хашак тайёрлаш юзасидан тегишли тадбирлар белгилашни топширган эди.

Ўқувчилар, ўқитувчилар, қишлоқ зиёлилари нозneъмат бунёдкорларига яқиндан ёрдам бериб, ем-хашак тайёрлашда актив қатнашмоқдалар. Ариқ бўйларидаги ўтлар ўриб олинмоқда, сабзавот экинлари палакларидан хашак тайёрланмоқда.

Тошкент тўқимачилик комбинати 1-тўқув фабрикасининг илғор ишчиси, коммунист Дилбар Қулматова 1976 йилнинг сентябрь ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

А. Тўраев фотоси.

БАҒДОДДАГИ ЯРМАРКАГА

Ўзбекистондаги олтмиштадан кўпроқ корхона ва ташкилот ишлаб чиқарган буюмлар солинган контейнерлар Бағдодга жўнатилди. Бу контейнерлар Ироқ пойтахтида очилаётган халқаро ярмарканинг совет павильони учун мўлжаллангандир. Бу павильонда Ўзбекистон учун беш юз квадрат метр майдони бўлган намойиш зали ажратиб берилган. Зални республика герби ва тўртта орден безаб туради. Республика социалистик қурилишда эришган муваффақиятлари учун ана шу орденлар билан мукофотланган. Бу ерда жойлашган юзлаб экспонатлар, ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси тўғрисида, мамлакатимиз халқлари дўстлигининг яратувчанлик кучи ҳақида ҳикоя қилади.

Ярмаркага келган кишилар Ўзбекистондаги етакчи саноат корхоналарининг иши билан таниша оладилар. Улар очиқ майдончада пахтачилик учун ишлаб чиқарилаётган машиналар комплексини кўздан кечира оладилар. Бу ерга «Ўзбекистон» маркали тўрт қаторли пахта териш машинаси ҳам қўйилади. Бу машина Совет Иттифоқининг далаларидагина эмас, шу билан бирга бир қанча чет мамлакатларда ҳам зўр шуҳрат қозонган. Тошкентлик ишчилар ишлаб чиқарган трактор ҳам бу ерда намойиш қилинади. «Таштекстильмаш» заводида яратилган ва халқаро виставкаларда бир неча фахрий мукофотларга сазовор бўлган ип йигириш-пишитиш машинаси ҳам Бағдодга жўнатилди.

Экспонатлар ярмаркага келган томошабинларга республикада энергетика, газ ва химия саноатининг, индустрия — бошқа тармоқлари тараққиёти тўғрисида тасаввур беради. Тошкент, Марғилон, Самарқанд тўқимачилари ишлаб чиқараётган бежирим газламалар бухоролик зардўзларнинг ажойиб буюмлари, риштонлик қўли гул усталарнинг сополдан ясаган идишлари павильонни безайди. Тошкентда уй-жой қурилишига бағишланган бўлим экспозицияда фахрий ўринни эгаллайди.

«Оқ олтин» тойлари, ўзбек олимлари яратган ўсимликлар серҳосил навларининг намуналари Ўзбекистонда пахтачилик гуркираб ривож топганлиги тўғрисида экскурсия раҳбарларининг айтган сўзларига жонли намойиш бўлади. Республикадаги етакчи ирригация иншоотларининг макетлари мурватни босиш билан ишга туширилади. Ўзбекистонда маданият, халқ маорифи, соғлиқни сақлашнинг ривожланиши билан қизиққан меҳмонлар кенг маълумот оладилар.

Тошкентлик ҳужжатли кино ходимлари суратга олган фильмлар, санъат усталарининг сўзлари ёзилган магнитафон ёзувлари, Ўзбекистонда нашр этилган китоблар республика билан танишишга кўмаклашади.

(ЎзТАГ).

САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ УЧУН

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш шу куннинг муҳим вазифаларидан ҳисобланади. Шунинг учун ҳам сўнгги йилларда область луб саноатида бу соҳада анчагина тадбирлар амалга оширилди. Куни кеча саноатимиз ана шу тармоғида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш масалаларига бағишлаб ўтказилган илмий-ишлаб чиқариш-техника конференциясида ҳам бу муҳим масала юзасидан қатор докладлар тингланди, ўзаро тажриба ўртоқлашилди, самарадорликни оширишнинг бундан кейинги йўналишлари ҳақида фикр-мулоҳазалар айтилди.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети ҳузуридаги илмий-техника тараққиётига кўмаклашиш совети, Тошкент луб тайёрлаш трести ва енгил саноат илмий-техника жамияти Тошкент область правленияси ўтказган бу конференцияни область партия комитетининг секретари ўртоқ Н. И. Малихин кириш нутқи билан очди.

Конференцияда Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрининг ўринбосари Я. С. Клейман «КПСС XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг Декабрь пленуми (1974 йил) қарорлари асосида луб саноати ишини ривожлантириш ва яхшилашнинг йўналишлари ҳақида» доклад қилди. Қатор луб заводлари коллективларининг вакиллари ўз корхоналарида техника тараққиётини жадаллаштириш юзасидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб бердилар.

Жумладан, Новомихайловск луб заводи бош инженери К. Канеев «Каноп толаси сифатини яхшилаш йўллари», Тошкент каноп фабрикаси бош инженери Э. Шухатович «Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда янги техника ва тола сифатининг роли», Тошкент луб тайёрлаш трести меҳнатни илмий уюштириш лабораторияси бошлиғи А. И. Смирнова «Узун ва қисқа толага ишлов берувчи поток линиялардан фойдаланишнинг самарадорлиги» ва шу каби темалардаги докладлар ҳам тингланди.

Конференция охирида луб саноатида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган тавсиялар қабул қилинди.

ДУГОНАЛАР

Анна Дмитриевна Ремезова 34 йилдан бери бир фабрикада меҳнат қилиб келади.

У ўн беш ёшида фабрикага ишга келган эди. Кейинроқ бу кичкина фабрика «Юлдуз» фирмаси номини олди. Ўтган йилдан бошлаб эса «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» номи билан юритилмоқда.

Булар ҳаммаси Анна Дмитриевнанинг кўз олдида содир бўлди. Оддий тикувчига шогирдликдан цех бошлиғи лавозимига кўтарилди.

— Дастлаб ишга келган пайтимда солдатлар учун формалар тиккан эдик. Фашист газандалари Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирган дамлар эди. Энди у вақтлар сира қайтиб келмасин, — дейди у.

Анна Дмитриевнанинг кўкрагини қатор орден ва медаллар безаб турипти. 1958 йилдан бери цех бошлиғи лавозимида ишлаб келаётган бу фидокор аёл республикамиз юбилейи арафасида юксак мукофот «Ҳурмат белгиси» орденини олишга муяссар бўлди.

Биз Анна Дмитриевна билан суҳбатлашаётганимизда кабинет эшиги дамба-дам очилиб, ишчилар турли саволлар билан унга мурожаат қилиб туришарди. Сочларига оқ оралаган, кўзлари кулиб турувчи аёл эшикни очиб кирганида цех бошлиғи ўрнидан туриб уни кутиб олди.

— Бу — Шафоат Султонова, — деди у. — Шафоат опанинг меҳнат календарида ҳозир 1977 йил. Фабрикага бундан роса ўттиз йил муқаддам келган.

Шафоат опа билан Анна Дмитриевна эски қадрдон, меҳрибон дугоналар. Уруш йилларида шу даргоҳга келиб меҳнат фаолиятини бирга бошлаган дугоналар ҳозир ҳам халқ бахт-саодати йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилишмоқда.

А. БАБАЯН.

ТОШКЕНТ метрополитени қурилиши жадал суръатлар билан давом этяпти. Суратда: «Чилонзор» станциясини қуришда қатнашаётган пешқадам проходкачилар А. Полянский ва О. Базилий; Пастда «Октябрь революцияси» станцияси яқинидаги тоннелнинг кўриниши.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

КУМУШ КУМУШЛИГИНИ ҚИЛАДИ

Кумуш зеб-зийнат ва заргарлик буюмлари тайёрлашда қадимдан кўп ишлатилади. Айни вақтда у шифобахш хусусиятга ҳам эга. Эрамиздан 2500 йил муқаддам Мисрда кумуш олтиндан ҳам юқори баҳоланган, бир қатор касаллик ва жароҳатларга дори сифатида ишлатилган.

Неча асрлар давомида муаммо бўлиб келган Искандар Зулқарнайннинг енгилмас жангчи, сарбозларининг кутилмаганда бетобланишига ҳам шу кумуш сабаб бўлган дейишади. Искандар Ҳиндистоннинг ерларига бостириб киради. Лекин, ғолиблик нашидасини сурмоқчи бўлган фотиҳ жангчилари эпчиллик ва шамширбозликдан чиққан эдилар. Улар хорғин, ланж ва сўник кўринишарди. Ўша йилнинг кузидаёқ Искандар ўз жангчилари билан орқага қайтишга мажбур бўлди.

Ривоятларга қараганда, ўша даврда жангчи ва саркарда бир хил шароитда кун кечирган. Уларни бир-биридан ажратган нарса фақатгина май ичиш жомлари эди, холос. Оддий жангчи қалайли идишда ичимлик ичса, саркардалар кумуш идишларда ичишар эди. Маълумки, жамики нарса эриш қобилиятига эга. Кумуш ҳам, нисбий бўлса-да, эрийди. Шу эриган қисмнинг бир неча кунлаб тоза ва соф бўлиши мумкин. Шу боисдан бўлса керак, улуғ фотиҳнинг саркардалари ошқозон-ичак касалликларидан мустасно бўлганлар.

Қадим замонлардан бери кўзгу ойна ҳар бир уйга файз бериб келган. Кўзгу ўз навбатида кумуш зари асосида тайёрланади.

Жанубий Америка мамлакатларидан бири — Аргентина («кумуш» лотин тилида ««аргентум» деб аталади) «кумуш» деган маънони беради. Ривоятларга қараганда, Себастьян Кабот шу дарёнинг уст қисмига кўтарилаётиб, ўз денгизчиларини кўп талон-торожга олинган кумуш билан кўрди. Шунга кўра, дарёни Ла-Плата (испанча «кумушли») деб атади. Кейинчалик бутун бир давлат Ла-Плата деб атала бошланди. Бироқ, 1811—1826 йилларда бўлган Испанияга қарши озодлик уруши вақтида бу ном лотинлаштирилиб, «Аргентина» деб аталадиган бўлди.

Мана бу нақл ҳам кумуш билан боғлиқдир. Қадим Россияда кумуш устунчаси савдода муомалада бўлган. Бирор нарса сотиб олинса, унинг ўрнига кумуш устунидан бўлакча қирқиб берилган. Шу кесилган қисм рус тилида «рубль» деб аталган. Ҳозирги пул бирлиги «рубль» шундан келиб чиққан.

Кумушнинг яна бошқа сир-асрорлари бор. Кумуш электродлар орқали бир соатда тўрт тонна сувни тозалайдиган мосламалар мавжуд. Ҳатто бу сувни дори-дармон учун ишлатса бўлади.

Аргкарбон номи билан аталувчи кумушнинг кўмир билан силикатлардаги қоришмаси силаргел жароҳатини даволашда ишлатилади. Кумушнинг азотли бирикмаси дори сифатида тиббиётда қўлланилади. Кумушнинг сувдаги майда зарралари оғир хасталикларни даволашда ишлатилади. Кумуш юмшоқ ва ўта яхши электр ўтказувчан бўлганлиги учун ҳам у нозик асбобсозлик саноатида қўлланилади.

Кумуш ноёб металл бўлсада, унинг 13,5 тонналик ёмби ҳолдаги катта бўлаги топилган.

Келажакда ноёб металлар кимёгарлар «мўъжизаси»га тобе бўлиб қолиши бежиз эмас.

М. НАБИЕВ,
Тошкент политехника институти химия-технология факультетининг илмий ходими.

ФАН ЮТУҚЛАРИ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ҲАМ ЕНГИЛ, ҲАМ ҚУЛАЙ

Қурилишда бетон қоришмаларида шағал ўрнида енгил материаллардан фойдаланиш бир қатор афзалликларга эга эканлиги маълум. Шундай қилинган тақдирда биноларнинг оғирлиги 30—40 марта енгиллашади, қурилишнинг қийин ва оғир ишлари 20 процентга камаяди, транспорт ҳаражатлари 30—40 процент арзонлашади.

Шунинг учун ҳам енгил, ғовакли шағалдан қаттиқ қурилиш материалларини ишлаб чиқариш ва улар учун зарур бўлган хом ашё ресурсларини излаб топиш шу куннинг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолди.

Қурилишлар таннархини арзонлаштиришда муҳим роль ўйнайдиган ғовакли қурилиш материаллари ҳозирги кунда гилмоя, гилли патнис тош (сланец) перлит ва нордон вулқон тоғ жинсларини ўзига хос технологик жараёнда куйдириш натижасида олинаётир. Гилмоя, гилли патнис тошларини, перлит ва соз тупроқларини ёндириш-куйдириш усули билан ғовакли керамзит ва аглопорит олинса, нордон вулқон тоғ жинслари — туфлардан компорит ҳосил қилинади.

Биз қуйида янги қурилиш материали — компорит ҳамда унинг Ўзбекистондаги мавжуд хом ашёси — туфлар ҳақида сўз юритамиз. Компорит — тоғ жинслари — туфларнинг қириндиси, майда кўмир билан биргаликда печда куйдирилиши натижасида ҳосил қилинадиган фойдали янги қурилиш материалидир. Олинган маҳсулот майдаланади ва турли элакларда эланиб, катта ва кичик бўлакларга ажратилади. Бу усул анча осон кўчади. Керамзит олиш учун аввал гилмоялар ивитилади ва думалоқланади, сўнг куйдирилади. Ҳамма хил гилмоялардан ҳам керамзит чиқавермайди, албатта. Шунинг учун ҳам компоритнинг бир кубометри керамзит ва аглопоритдан 1,6—1,7 баравар арзонга тушади. Компоритдан ясалган бетоннинг совуққа чидамлилиги ҳам яхши. Иссиқликни ўтказиш коэффициенти эса анча паст.

Москвадаги «Гипростром» лойиҳалаш институтининг маълумотига кўра, республикамизда ғовакли-енгил қурилиш материалларини ишлаб чиқариш ҳажми 1970 йили 571 минг куб метр бўлган бўлса, 1975 йилда бу рақам 1170 минг куб метрни ташкил этади.

Лекин, ҳозирги кунда Ўзбекистондаги мавжуд енгил қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг қуввати талаб даражасида эмас. Компоритни кўплаб ишлаб чиқариш мумкин. Республикамиздаги тоғли районларда тарқалган магматик тоғ жинсларининг 30-40% и туфлардан иборатдир. Чунончи, Олмалиқ атрофларида жойлашган Қорақия кони ҳам шундай жинсларга бой. Бу ерда дацит-порфир туфлари кенг тарқалган. Бу кон бўйича «Тошкентгеология» трестига қарашли «Химгеолнеруд» экспедицияси қидирув ишларини олиб борди. Олинган кон намуналари Киевда текшириб кўрилди ва ижобий натижалар берди.

Энергия манбаларига яқинлиги, алоқа йўлларининг кўплиги коннинг истиқболидан дарак бериб турибди. Бу ерда беш йилликда компорит ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш имконияти бор. Шу билан бирга жинсларнинг ер юзасига яқинлиги, таркибининг турғунлиги Қорақия конини очиқ усулда қазиш имконини беради.

Коннинг запас қисми ҳисоблаб чиқилди. Ўрганилган запаслар бўйича бир йилда 200 минг куб метр маҳсулот олинганда, кон бойлиги 80 йилга етиши мумкин. Чунки, туфлар куйдирилганда ўз ҳажмларини бир неча баравар ошириш хусусиятига эга.

Ҳозирда перлит Америка қитъасидан Европа пароходларида ташиб келтирилади ва сўнг куйдирилади. Ваҳоланки, Ўзбекистон туфларидан ясалган компоритлар анча арзон тушади. Бинобарин, республикамизда катта қувватга эга бўлган компорит ишлаб чиқарадиган корхонани барпо этиш фойдадан холи бўлмайди. Ўзбекистон геологлари эса компорит хом ашёси базасини кенгайтириш учун қўлларидан келган ҳамма чора-тадбирларни кўришга тайёрдирлар.

М. ЗОКИРОВ,
геология-минералогия фанлари доктори.

КИТОБЛАР ПАЛАТАСИДАН РЕПОРТАЖ

Х А З И Н А

Саратоннинг айни иссиқ кунлари эмасми, қуёш ҳаммаёқни тандирдек қиздирмоқда. Кўчадагилар иложи борича ўзларини тезроқ салқинга олишга ҳаракат қиладилар. Бу ердаги ним қоронғи хоналарнинг салқин ҳавоси эса ташқаридан терлаб-пишиб кирган кишига ҳузур бахш этади.

Салқин хоналарнинг шипга тегиб турган махсус шкафларида китоблар тартиб билан жойланган. Ҳар бирининг ўз инвентар номери, карточкаси бор. Ҳамроҳимиз, Ўзбекистон ССР китоблар палатаси директорининг ўринбосари В. В. Селиверстова бир чеккадан бўлимлар, архив ва китоб фонди билан таништирмоқда.

—Бизга китоблар почта орқали, тарқатувчилар орқали етиб келади,— дейди Валентина Васильевна. — Сўнгра қабул қилиш, контроль ва статистика бўлими ходимлари китобларни рўйҳатга олиб, навбатдаги бўлимга ўтказадилар. Бу ерда эса китобларга инвентар номерлари берилади...

Ҳамроҳимиз билан китоблар палатасининг «олтин фонди» ҳисобланган китобларни кўздан кечирмоқдамиз. Бу ерда 1915 йилдан бери республикамизда нашр этилган китоблар сақланади. Бу дурдоналар келажак авлод учун бой материал вазифасини ўтайди. Китоблар катта-катта илмий асарлар, монографияларга асос бўлади.

Архивдаги энг «кекса» китобни қўлга оламиз. Олтмиш ёшли бу китоб Абдулла Қодирийнинг лотин алифбесида нашр этилган «Бахтсиз куёв» қиссасидир. Вақт ўтиши билан, албатта, китоб саҳифалари бироз сарғайган. Аммо, бирорта саҳифаси ҳам йиртилмаган, муқовалари яп-янги.

Китоблар палатасида даврий ва вақтли матбуотнинг Ўзбекистондаги барча нашрлари сақланмоқда. Ўзбек, рус, қозоқ, қорақалпоқ, татар ва бошқа тиллардаги китоблар, газета ва журналларнинг барча сонларини бу ердан топиш мумкин. Ўзбекистон ССР китоблар палатасида шунингдек, турли хил шиорлар, плакатлар ҳам сақланади. Хазинадаги дурдоналар беҳисоб. Революциядан кейин нашр қилинган китоблар, газета, журналлардан тортиб, сўнгги пайтдаги матбуот нашрларигача тартиб билан тахлаб қўйилган. Улар орасида бутун дунёга донғи кетган олимларимиздан Т. М. Қори-Ниёзий, Ҳ. Абдуллаев, ёзувчилардан Абдулла Қодирий, Ғафур Ғулом, Ойбек, Ҳамид Олимжон, Усмон Носир ва бошқаларнинг қаламларига мансуб барча китоблар бордир. 1,5 миллиондан зиёд китоб шу хазина мулки ҳисобланади.

Китоблар палатаси вақтли ва даврий матбуот нашрларини тўплаб, сақлаш билангина чекланиб қолмаётир. Бу ерда ҳар ойда махсус справочник чиқариб турилади. Бу справочник бутун республикамиз кутубхоналари учун қўлланма вазифасини ўтайди. Халқ бойлигини қўриқлаётган хазиначиларимиз кутубхоналарга амалий ёрдам ҳам кўрсатиб келмоқдалар.

А. АБДУЛЛАЕВ.

ҚАҲРАМОННИНГ МАҲОРАТ МАКТАБИ

Тўқимачилик комбинатимизнинг йигирувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, КПСС XXIV съезди делегати Буолма Жўраева мураббийлик ҳаракатини бошлаб берганлардан бири. Донгдор ишчи иккинчи йигирув фабрикасида қатор йиллардан буён йигирувчи бўлиб меҳнат қилади. У иш давомида ўзининг йигирувчилик маҳоратини тобора ошириб борди. Аввалига 2 мингта урчуқда ишлаган бўлса, кейинчалик 2200 та, ҳозирги пайтда 2400 та урчуқни бошқараяпти. Қаҳрамон йигирувчи ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг салмоғи ҳам шунга қараб ортиб бораяпти.

Унинг илғорлик сирларидан яна бири шундаки, узилган ипларни нормада кўзда тутилган 4 секунд ўрнига 2,8—3 секундда улайди. Пиликларни ўрнатиш учун 10 секунд ўрнига 7—8 секунд вақт сарфлайди. Бўшаб қолган патронларни алмаштириш учун нормадагидан бир ярим баравар кам вақт сарфлайди.

Моҳир тўқувчи ўзининг йигирувчиликда эришаётган ана шу маҳоратини комбинатда меҳнат қилаётган юзлаб ёшларга ўргатяпти. У ишлаётган цехда шогирдларининг ҳар бирига алоҳида журналлар очилган бўлиб, шогирдларнинг кундалик иш унумдорлиги, вақт ва бошқа зарур нарсалардан қандай фойдаланганлиги қайд қилиб борилади. Аввало, йигирувчи ҳар бир ёш ишчининг қобилиятига қараб иш тақсимлайди. Уларнинг бажараётган ишларини кузатиб боради. Махсус қўлланмалар ва дарсликлардан назарий билим асосларини ўрганиб, ёшларни ундан баҳаманд қилади.

Илғор йигирувчи ўтган йили бир йилда икки йиллик план топшириғини бажариш юзасидан ажойиб ташаббус бошлади. Унинг бу ташаббуси ивановолик мусобақадош дугоналари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари А. Ерофеева ҳамда Е. Амосовага ҳам маъқул тушди. Б. Жўраева сўзининг устидан чиқди. У беш йилликнинг белгиловчи йилида, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 57 йиллиги нишонланган кунда икки йиллик план-топшириқни бажаргани ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекди. Ана шу давр мобайнида 55 минг 308 килограмм юқори сортли калава ишлаб чиқарди. Йилнинг қолган кунларида пландан ташқари 6 минг 708 килограмм калава тайёрлади. Ҳаммаси бўлиб ишлаб чиқарган калаваси 62 тоннадан ошди. Ҳозирги кунларда Б. Жўраева 1978 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишлаяпти.

Б. Жўраева сўзининг устидан чиқиб, икки йиллик топшириқни 10 ой ичида бажариб қўйганда, у бошлаган ташаббуснинг издошлари фабрикада янада кўпайиб кетди. Ёшлар ўзларининг тажрибасизлиги, малакасининг етишмаслиги туфайли юқоридаги натижаларни қўлга киритишлари мумкин эмас эди. Ҳар қандай ташаббуснинг муваффақияти унинг қўллаб-қувватланиши, амалда исботланиши ва оммавийлигидадир. Шунинг учун ҳам Б. Жўраева ўзининг бу ташаббуси айниқса кадрлар қўнимсизлиги давом этиб турган бир пайтда катта аҳамиятга эга эканлигини яхши англаган эди.

Йигирувчи ўз тажрибаси ва бошқа илғор иш усуллари асосида цехда ва фабрикада тажриба мактабини очиш ташаббуси билан чиқди. Бу ишда коллективнинг барча малакали

ИЛҒОР ТАЖРИБА— ОММАГА

мутахассислари, илғор йигирувчилар, ветеранлар иштирок этиши лозим эди. Тез орада ташкил этилган тажриба мактаби ёшларни техника таълими, ишчиларнинг малакасини ошириш бўйича энг яхши назарий ва амалий билимлар билан қуроллантира бошлади. Мактабни дастлаб битирган 60 нафар ёш йигирувчи қисқа давр ичида юқори зичликка ўтдилар. Уларнинг ҳар бири 1500—1700 дан урчуқ бошқара бошлади. Бу эса бир томондан кўплаб иқтисодий фойда келтирса, иккинчидан йигирувчилар етишмаслигининг олдини олишга анча ёрдам берди.

Б. Жўраеванинг ўтган уч-тўрт йил ичида тайёрлаган шогирдлари сони 150 дан ошиб кетди. Улар ҳозирги кунларда қаҳрамон йигирувчининг изидан бориб, 2000—2200 тадан урчуқда ишлашяпти. Кўпчилик ёш йигирувчилар Б. Жўраева тажриба мактабидан сабоқ олиб, республикамизнинг Наманган ва Бухоро областларидаги тўқимачилик комбинатларида меҳнат қилишаяпти. Бундан ташқари, унинг тайёрлаган шогирдлари бошқа кўпгина социалистик мамлакатларда ҳам топилади. Масалан, ўтган йили Б. Жўраева мамлакатимизнинг 10 энг илғор йигирувчи ва тўқувчилари билан озодлик ороли — Куба Халқ Республикасида ҳам бўлган эди. У ерда Б. Жўраева юзлаб ёшларга йигирувчилик касбини ўргатди. Қаҳрамоннинг ўзи Куба Республикасида бўлиб турган даврларини шундай хотирлайди.

— Кубада тўқимачилик комбинатларининг барчасида фақат эркакларнинггина меҳнат қилаётганини кўрдик. Бизнинг Кубага боришимиз, ёш хотин-қизларга ўз касбимиз сирларини ўргатишимиз уларга анча маъқул тушди. Икки ой давомида юздан зиёд ёшларга йигирувчилик касбини ўргатдим. Ҳозир эса улар бошқаларга касб ўргатишаяпти.

Тажрибали ишчи шу кунларда ҳам мураббийлик фаолиятини қизғин давом эттираяпти. У билан ёнма-ён ишлаётган, ҳали шогирдлик муддатини ўтаб бўлмаган Бибиражаб Рўзматова, Гулнора Эшчонова, Марямхон Буржулова, Ражаб Умирова, Тўрахон Харочова сингари ёшлар ҳам смена топшириқларини 130—140 процентга етказиб адо этишаяпти. Улар қисқа муддат ичида йигирув машиналарининг 7—8 томонини бошқаришга ўтишди, илғор тажриба асосида иш олиб боришмоқда.

Қаҳрамон йигирувчи ўзининг тезкорлик иш усулларининг юзага келишида, мураббийлик фаолиятининг ривожланиб боришида социалистик мусобақанинг роли ниҳоятда катта эканлигини алоҳида таъкидлайди. У тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида социалистик мусобақани давом эттириб, зиммасига янги юксак мажбуриятлар қабул қилди. Ивановолик ҳамкасблари А. Ерофеева, Е. Амосова, ленинградлик А. Волковалар билан анъанавий мусобақани давом эттириб, белгиловчи йилда қуйидаги марраларни белгилади. У ишлаб чиқариш нормасини 108 процентдан бажариш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ҳаммасини биринчи сортга топшириш, ўзининг илғор иш усулларини 20 дан зиёд ёш ишчига ўргатиш, юқори зичликда ишлаб, 1975 йилда икки йиллик топшириқни бажариш, 1976 йил январида 1981 йил учун калава ишлаб чиқара бошлашга қарор қилди.

Сўзи билан иши бир донгдор йигирувчи Б. Жўраева бутун куч-ғайрати, жасорати ва маҳоратини, билим ва тажрибасини ана шу юксак мажбуриятни бажаришга сафарбар этмоқда.

Н. АЛИЕВ,
Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

В. И. ЛЕНИН номли Ўзбекистон металлургия заводида 26 йилдан бери меҳнат қилиб келаётган Солижон Акбаров КПСС XXV съезди шарафига зиммасига оширилган социалистик мажбурият олиб меҳнат қилмоқда. У кунлик топшириқларини 115—120 процентга етказиб бажаряпти.

В. Сироткин фотоси.

ПАХТА ПУНКТЛАРИ ТАЙЁР

Шу кунларда областимиздаги барча 42 та пахта тайёрлаш пунктида тўққизинчи беш йилликнинг сўнгги йили «оқ олтин» ҳосилини қабул қилиб олиш учун тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Айрим пунктлар бу борада социалистик мусобақани авж олдириб, барча ишларни қисқа муддатларда амалга оширишга эришмоқдалар.

Ҳозир областдаги 4 та пахта пунктида тайёргарлик ишлари асосан тугалланди. Оққўрғондаги Алимкент пахта тозалаш заводининг икки пункти, Бекобод пахта тозалаш заводининг бир пункти, Янгийўл пахта тозалаш заводининг Халқобод тайёрлов пункти шулар жумласидандир.

Бу пунктлардаги барча юк ортиш-тушириш асбоб-ускуналари, тарозилар, лаборатория анжомлари, транспортёрлар тўла ремонтдан чиқарилиб, фойдаланиш учун тахт қилиб қўйилди.

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН» ПАРВОЗИГА

УНУТИЛМАС УЧРАШУВЛАР

Мен космос қаҳрамони Алексей Архипович Леонов билан шахсан учрашиш ва суҳбатлашиш шарафига муяссар бўлганман.

Биринчи марта мен уни миллионлаб совет кишилари сингари 1965 йилнинг баҳорида телевизор орқали кўрган эдим. Жасур совет космонавти ўшанда махсус скафандр кийиб, космик кемадан очиқ космосга чиқди. Биз ўшанда унинг жасурлигига қойил бўлгандик. А. Леонов кишилик жамияти тарихида биринчи бўлиб очиқ космосга чиққан эди.

Шундан кейин орадан бир ярим йилча вақт ўтгач оиламиз билан Сочига дам олишга бордик. Шаҳардаги Морис Торез номли санаторийга жойлашдик. Ёз кунларининг бирида маҳаллий «Черноморская здравница» газетасининг мухбири А. Арустаменко менга қўнғироқ қилиб, эртага соат бешларда шаҳардаги «Ривьера» номли дўстлик маданият-истироҳат боғига келинг, ажойиб учрашув бўлади, деб хабар қилди.

Соат бешларда боғ одамлар билан гавжум эди. Бу ерга шаҳарликлар, санаторийда дам олувчилар тўпланишган. Бир маҳал боғ дарвозаси ёнига енгил машиналар келиб тўхтади. Ундан Алексей Леонов билан Павел Беляевлар тушди.

Боғ майдончасида қисқагина учрашув ва суҳбат бўлиб ўтди. Шундан кейин Сочи шаҳар партия комитетининг секретари В. Зенов тўпланганларни боғ ичкарисига бошлади. Бу ерда магнолия дарахти кўчатлари ва белкураклар ҳозирлаб қўйилган эди. Биринчи бўлиб космослик қаҳрамонлар кўчат ўтқазишга киришдилар. Бир лаҳзада каттагина майдонга кўчатлар ўтқазилди. Пировардида А. Леонов меҳмонлар фаҳрий дафтарига қуйидаги сўзларни ёзиб қўйди:

«Ҳар бир киши ўз умрида бир нечталаб кўчат ўтқазиши зарур. Биз ҳоҳлардикки, ўтқазилган мана шу кўчатлар ажойиб курорт шаҳри Сочини янада безатсин. У Улуғ Ватанимизнинг чиройлик шаҳарларидан бири бўлиб қолсин. Бу боғ одамларнинг саломатлиги ва келажаги йўлида янада яшнаб турсин».

Эртаси куни космонавтлар дам олаётган Фрунзе номли санаторийда учрашув бўлди. Бу санаторий космонавтлар учун махсус қурилган бўлиб, барча замонавий қулайликларга эга эди. Беш қаватли бино деразалари тагида денгиз тўлқинлари шовуллаб туради.

Биз хонага кирганимизда А. Леонов расм чизиш билан банд эди. Ҳамма ёқда бўёқлар, чўткалар. Худди рассомнинг устахонаси, дейсиз. Маълум бўлишича, А. Леонов ёшликдан расм солишни яхши кўрар экан. Хоналарда у чизган расмлар ҳам бор эди. Озодлик ороли Куба. У бутун ранг-баранг бўёқлари билан намоён бўлиб турипти.

Иккинчи бир расмда эса она Ер акс эттирилган.

— Биринчи марта очиқ космосга чиққанимда, — дейди А. Леонов, — жонажон еримиз шундай ажойиб кўриндики, мен уни ҳозир катта полотнода акс эттирмоқчиман.

Шу пайт телефон жиринглади. Санаторийдан бугун футбол ўйини бўлажаги ва команда ҳужумчиси бетоблиги туфайли Леоновдан унинг ўрнига майдонга тушишни илтимос қилиб сўрашди.

— Мен футболга ғоят қизиқаман, лекин ҳужумчи ўрнини босишим қийиндир-ов, — деб жавоб берди Леонов.

Леонов ўйинда қатнашишга розилик берди. Ўша куни футбол ўйини ғоятда қизиқарли ўтди.

Алексей Архипович биз, ўзбекистонликлар билан алоҳида суҳбатлашди: «Мен Ўзбекистонда бўлмаганман, лекин бу серқуёш ўлка ҳақида кўп эшитганман. Кенг пахта майдонлари, боғ-роғларни тасаввур қиламан. Имконият бўлиши билан республикангизда меҳмон бўлишга ҳаракат қиламан,» — деди у.

Шундан кейин бир неча йил ўтгач, яқиндагина Алексей Архипович Леонов Ўзбекистонга келди. У билан бирга америкалик космонавтлар ҳам республикамизда меҳмон бўлишди. Биз Алексей Леонов билан яна суҳбатлашиш шарафига муяссар бўлдик. Бундан бир неча йил аввал Сочи шаҳрида учрашганимиздек у жуда хушчақчақ эди. Биз у билан ўша учрашувларни эсга олдик.

— Буни қаранг, ўша орзуларимиз амалга ошиб, Ўзбекистонда кўришдик. Мен билан бирга америкалик космонавтлар ҳам келишди. Биз улар билан биргаликда космосга учиш учун катта тайёргарлик ишларини олиб бормиз. Бу иккала мамлакатнинг ҳамкорликда космосни ўзлаштириш соҳасида иш олиб бориши келгусида катта самара беради.

Космонавтлар республикамизнинг Бухоро, Самарқанд ва бошқа шаҳарларини ҳам бориб кўрдилар, Пахтакорларнинг ҳурматли меҳмони бўлдилар.

1975 йил 15 июлда Москва вақти билан соат 15 дан 20 минут ўтганда Бойқўнғир космодромидан Алексей Леонов билан Валерий Кубасов бошқарган космик кема парвоз қилади. Шундан кейин етти соат-у ўттиз минут ўтгач, АҚШдаги Канаверал космодромидан «Аполлон» космик кемаси учади. Кейин бу космик кемалар бир-бирига бирлаштирилиб, муҳим илмий тадқиқот ишлари бажарилади ва кейин улар яна белгиланган жойларига қўнадилар. «Союз» космик кемасини А. А. Леонов бошқаради.

Н. АРТЕМЬЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«САВДОДАГИ ЭГРИ ҚЎЛЛАР»

Газетамизнинг шу йил 21май сонида босилган ана шу сарлавҳали материалда Тошкент шаҳридаги қатор савдо объектларида харидорлар ҳақига хиёнат қилинаётганлиги, камёб молларининг беркитиб сотилаётганлиги, магазинлар билан айрим корхоналар ўртасида савдо тартибига хилоф равишда иш юргизилаётганлиги кескин танқид қилинган эди.

Мақола республика ички ишлар министрлиги кўрсатмаси асосида рсепубликадаги барча шаҳар ва район савдо ташкилотларида ишлаб чиқилди.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо бош бошқармасидан ҳам мазкур мақолага жавоб олинди. Унда кўрсатилишича мақолада келтирилган барча фактлар тўла тасдиқланган.

Мақола шаҳар савдо ташкилотларида муҳокама қилинган ва аҳолига савдо хизмати кўрсатиш маданиятини янада ошириш юзасидан қатор тадбирлар белгиланган. Совет савдоси тартиб-қоидаларга хилоф иш тутганлиги учун «Таштекстильшвейторг»га қарашли 43-магазин катта сотувчиси Тошпўлат Алиев ишдан четлатилган ва унинг устидан жиноий иш қўзғатилган.

«Ташпромторг» директори Х. Тригулов, шу магазин ходимлари Наливайко хизмат вазифасидан пастлатилган, Нажимов, Дўстхўжаева, Исмоиловларга қаттиқ хайфсан эълон қилинган.

Бу сурат Ўзбекистон энергетика ваавтоматика илмий-текшириш институтида олинган. Институт лабораторияси ходимлари иссиқлик электростанцияларини бошқариш устида иш олиб борадилар. Суратда: лаборатория мудири техника фанлари кандидати С. Исматхўжаев тажриба ўтказмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

КЕЛАЖАККА ИШОНЧ

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕВОЛЮЦИЯСИ ҒАЛАБАСИ ЙИЛЛИГИГА

Булган аймоғининг марказида тепалик бор. У ерда паҳлавон кийими шаклидаги мавзолей кўринади. Мавзолейда Монголиядаги Халқ революциясининг таниқли арбобларидан бири Х. Магсаржe дафн этилган. 20-йилларнинг бошида бу аймоқ территориясида Магсаржe барон Унгернинг оқ гвардиячи бандаларини тор-мор этишда актив иштирок этган. 1922 йил мартида умумий душманга қарши курашдаги хизматлари учун у Б. Сухэ-Батор ва Х.Чойболсанлар билан бирга совет Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган эди.

Аймоқ ўзининг тарихий ўтмиши билан фахрланади. Бу ерда қаҳрамонона 1921 йил — Халқ революцияси йили билан боғлиқ бўлган эсдалик жойлари кўп. Оқ гвардиячиларга қарши монгол жангчилари билан елкама-елка туриб П. Е. Шчетинкин ва К. К. Рокоссовский қўмондонлигидаги Қизил Армия қисмлари мардона жанг қилганлар. Революция жанглари вақтида штаб жойлашган Булган атрофида музей ташкил қилинган.

11 июлда нишонланадиган Халқ революцияси ғалабаси йиллигини аймоқ меҳнаткашлари янги муваффақиятлар билан кутиб олдилар. Монголия Халқ Революцион партияси Булган айкомининг биринчи секретари Ц. Содномжамц биз билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Аймоқ қишлоқ хўжалигида чорвачилик етакчи ўринни эгаллайди. Ҳозир бизда бир миллион бошдан ортиқ мол бор. Ҳар бир аҳолига 25 бош мол тўғри келади. Аймоқда илгари деҳқончилик деярлик бўлмаган. Ҳозир бу ерда буғдойнинг ўзи 27 минг гектарга экилади, сабзавот ҳам етиштирилади. Совет Иттифоқи ёрдамида Булганда тегирмон комбинат қурилди. У йилига маҳаллий буғдойдан 7 минг тонна ун чиқаради. Бу ерда аралаш ем заводи, озиқ-овқат комбинати ва бошқа корхоналар ҳам қурилган. Селенга дарёси қирғоғида йирик ўрмон саноати хўжалиги қурилиши тугалланяпти. Эрденэт мис молибден кон бойитиш комбинати бизнинг фахримиз ҳисобланади. Бу комбинатни Монголия СССР билан биргаликда қурмоқда.

Аймоғимиздаги 13 сомоннинг ҳаммасида Халқ революциясининг 54 йиллиги шарафига социалистик мусобақа давом этмоқда. Илғорлар орасида «Чойболсанец» қишлоқ хўжалик бирлашмаси бор. «Чойболсанец» қорамоллар бошини ошириш бўйича беш йиллик топшириқни 1973 йилдаёқ, яъни муддатидан икки йил олдин бажарган эди. Планга қўшимча жуда кўп гўшт, сариёғ, жун, эчки момиғи ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топширилди. Кооператорларнинг турмуш шароити йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Посёлкада 2 та мактаб, кутубхона, кинотеатр, клуб, болалар боғчаси, меҳмонхона, шифохона бор. Шуниси диққатга сазоворки, кооператорларнинг аксарияти махсус ўрта ёки олий маълумотга эга.

— Халқ революцияси ғалаба қилган кунни, — деди суҳбат охирида Ц. Содномжамц,— биз меҳнат кўтаринкилиги, қувонч, келажакка ишонч руҳи билан кутиб олдик.

А. ЧЕРНЕЦКИЙ,
АПН махсус мухбири.
УЛАН-БАТОР.

СССР БИЛАН ТУРКИЯ ЎРТАСИДА БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

АНҚАРА, 10 июль. (ТАСС). Бу ерда иқтисодий ва техникавий ҳамкорликни янада ривожлантириш тўғрисида Совет Иттифоқи билан Туркия республикаси ўртасида тузилган битим имзоланди.

Битимни иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков билан Туркия ташқи ишлар министри И. Чағлаянгил имзоладилар.

Битимда металлургия ва энергетика соҳасида ҳар икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш кўзда тутилади.

Битимни имзолагандан кейин Совет иқтисодий делегациясини Туркия Бош министри С. Демирел қабул қилди.

ИСПАНИЯГА ҚОЧДИЛАР

МАДРИД, 10 июль. (ТАСС). Мадрид газеталарининг хабар беришича, Алкоэнтрдаги (Лиссабон яқинида) турмадан қочган Португалия охранкаси (ПИДЕ) собиқ агентларидан бир группаси сохта ҳужжатлар ёрдамида Португалия—Испания чегарасидан ўтган. Булардан беш киши Испания маъмурларига мурожаат қилиб, сиёсий бошпана берилишини сўраган.

ПОЛЬША. Гданьскдаги Шимолий порт тобора кенгаймоқда. Суратда: порт иншооти қурилишида.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ТИНЧЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ — ОЛИЙ МАҚСАДИМИЗ

БЕРЛИН, 10 июль. (ТАСС). Балтика бўйи мамлакатлари, Норвегия ва Исландия жамоатчилиги вакилларининг Ростокдаги учрашуви тамом бўлди. Балтика денгизи ҳафталиги доирасида ўтказилган бу учрашув қатнашчилари «жамоатчиликка мурожаат» қабул қилдилар. Улар мамнуният билан қайд қилиб ўтганидек, гитлерчилар фашизми тор-мор этилганлиги ва Европа халқлари антигитлерчилар коалицияси кучлари томонидан озод қилинганлиги натижасида қитъада туб ўзгаришлар рўй берди. Гитлерчилар фашизмини тор-мор келтиришга Совет Иттифоқи ҳал қилувчи ҳисса қўшди. Европада ўттиз йилдан буён давом этаётган тинч давр ана шу ўзгаришларнинг ифодасидир.

Биз, деб уқтириб ўтилади ҳужжатда, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Иттифоқи ҳукуматининг халқларга, парламентларга ва ҳукуматларга тинчлик ҳақида қилган мурожаатини қўллаб-қувватлаймиз.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланиб, олий даражада ўтказилаётган кенгаш ишларининг тез орада тугалланиши Европа халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушишига аминмиз.

КЕМАНИ КИТ ҒАРҚ ҚИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 10 июль. (ТАСС). АҚШнинг Калифорния соҳилидан 300 миля нарида олтитита пассажири бўлган кичкина кема ҳалокатга учради. 12,5 метр ҳажмидаги «Аторранте» кемаси фавқулодда бир шароитда ҳалокатга учради: кит балиғи кемани ғарқ қилди. «Аторранте» кемасининг радисти фалокат тўғрисида сигнал беришга улгура олди. Американинг бу кема яқинидан Гавай оролларига сузиб бораётган кемаси пассажирларнинг ҳаммасини қутқазди.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

МАШИНА ШИФОХОНАСИ

«Жигули» машиналари учун қурилган «Автосервис»нинг ёнгинасида яна бир кўркам бино кўкка бўй чўзмоқда. Метронинг Собир Раҳимов номли станцияси яқинида қурилаётган бу янги корпус келажакда «Волга», «Москвич», «Жигули», «Запорожец» енгил автомашиналарига техника хизмати кўрсатади. Йил давомида станция хизматидан 9600 машина эгаси фойдаланади.

Янги корпус лойиҳасини «Узгипротяжпром» институти хизматчилари чизишган. Лойиҳа «Автоваз» биноси лойиҳасига ўхшаб кетади. Корпусда кенг ишлаб чиқариш цехлари билан бирга магазин, кино зали, мижозлар дам оладиган хоналар бўлади. Ишлаб чиқариш цехларига машинага мукаммал диагноз қўювчи қурилмалар ўрнатилади.

Янги «Автосервис» биноси қурилишини «Ташпромстрой» трестининг 63-қурилиш-монтаж бошқармаси бинокорлари олиб бормоқдалар.

●

СЕНТЯБРГА ТАРАДДУД

Ҳадемай мактабларда биринчи қўнғироқ чалинади. Бунга жойларда катта тайёргарлик ишлари олиб борилаётир. Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида, колхоз ва совхозларида жуда кўп янги бинолар фойдаланишга топширилаяпти. Биргина Ангрен шаҳрининг ўзида ҳар бири 1174 ўринли 2 та мактаб биноси қурилмоқда. Бино тўрт қаватли бўлиб, мактаб ўқувчиларининг билим олишлари учун барча қулайликларга эга. Бу ерда ҳар бир фанга оид махсус кабинетлар ажратилади. Бичиш-тикиш хоналари, спорт заллари, ошхона ва медпунктлар ҳам мактаб биносидан ўрин олади.

Чирчиқ шаҳрида қурилаётган 1568 ўринли мактаб ҳам янги ўқув йилидан бошлаб ўқувчиларни қабул қилади. Бу мактаб ҳам кўп қаватли бўлиб, ўқувчиларнинг политехника таълими олиши учун барча қулайликлар яратиб берилади. Мактабда махсус спорт майдончалари, биология фанини ўрганиш учун махсус ўқув-тажриба участкаси бўлади. Бу йил областимизда ҳаммаси бўлиб 23 мингдан ортиқ бола янги мактаб биноларида билим олади.

●

ДИЛРАБО ҚЎШИҚ ВА КУЙЛАР

Бекобод район ижроия комитети маданият бўлими ҳузурида 14 та агитбригада ташкил этилган. Ҳар бир агитбригадага 15 тагача бадиий ҳаваскор жалб этилган. Улар график асосида райондаги 13 та колхоз ва совхозларда турли программаларда концертлар бермоқдалар.

Бадиий ҳаваскорлар райондаги мавжуд 201 та дала шийпонларида бирма-бир концертлар беришни амалга ошираяптилар. Бу агитбригадаларда турли миллат вакиллари бор.

Концертлар олдидан турли темаларда лекциялар уюштирмоқдалар. Яқинда агитбригадалар 1 ва 2-«Далаарзин» совхозларининг дала меҳнаткашларига, шунингдек Ленин номли колхознинг пахтакорларига намунали хизмат кўрсатиб қайтдилар.

Маданий хизмат кўрсатиш пахта йиғим-терими тугаллангунча давом эттирилади. Мавсум давомида бадиий ҳаваскорлар пахтакорларга сидқидилдан маданий хизмат кўрсатадилар.

ЭРТАГА — БАЛИҚЧИЛАР КУНИ

Мовий кўллар бойлиги

Эртага балиқчилар куни. Бу кунни Орол денгизининг балиқчилари, Оққўрғон экспериментал балиқчилик комбинати, Дамачи хўжалиги ва бошқа қатор хўжаликлар меҳнат армуғонлари билан кутиб олишмоқда.

Бугунги кунда республикамиз мовий кўлларида балиқ етиштириш ҳосилдорлиги бўйича мамлакатда энг олдинги ўринлардан бирида туради. Фақат Оққўрғондаги экспериментал балиқчилик комбинати майдони кейинги кезларда икки баравар кенгайди ва эндиликда унинг катталиги 5 минг гектарни ташкил этади. Сунъий кўллар яратиш учун сарф қилинган маблағ ўрни тезда қопланмоқда. Бу хўжаликда ҳар гектар мовий кўл ҳисобига 20 центнердан балиқ етиштириляпти. Бу мамлакатда балиқ хўжаликлари етиштираётган ўртача ҳосилдан икки зиёд кўпдир. Бу ерда балиқни қайта ишлаш заводи қурилмоқда. У фойдаланишга топширилгач ҳар кеча-кундузда шаҳарликларга 11 тоннадан ошириб дудланган балиқ етказиб беради.

Дамачи балиқчилик хўжалиги ҳам тобора кенгаймоқда. Учинчи беш йилликда бу ерда етиштирилаётган балиқ янада кўпаяди.

Калинин районидаги Дамачи балиқчилик хўжалиги коллективи ҳозирги пайтда мовий кўлларда балиқ боқишни яхши йўлга қўйиб, шаҳарлик меҳнаткашларга ҳар йили кўплаб балиқ келтириб сотмоқда. Бу хўжалик ҳозир сунъий кўлларда балиқ етиштиришда рекорд ҳосил олмоқда. Худойберди Раимов хўжаликнинг илғор балиқчиси. У айниқса юқори кўрсаткичларга эришмоқда.

Фотомухбиримиз яқинда шу хўжаликда бўлиб, Худойберди Раимовни иш устида суратга олди.

А. НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТР БЕЛОРУССИЯДА

БИЗ БАЛЕТГА ҚОЙИЛ ҚОЛДИК

Ўзбек артистларининг Минскда қилаётган гастроллари биринчи ўн кунлиги тугади. Уларнинг гастроли Белоруссия ССР опера ва балет Давлат академик катта театри саҳнасида зўр муваффақият билан ўтмоқда. Муҳтор Ашрафийнинг «Муҳаббат ва қилич» балети ҳам қарсаклар билан кутиб олинди. БЕЛТА мухбири Е. Полушкина Белоруссия санъат арбобларидан шу балет тўғрисидаги фикрларини сўради.

— Спектаклни яратган ҳамма кишиларга офарин айтиш билан бирга, аввало, унинг биринчи негизи бўлган музикани алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман, деди таниқли белорус композитори, Белоруссияда хизмат кўрсатган санъат арбоби Генрих Вагнер. Гоҳ мусиқий, беғубор, гоҳ жанговар, даҳшатли, жўшқин ва шўх музиканинг ўзиёқ асарнинг муқаддимасида ифодаланган: «Ўтмишни ўйлаб, ҳозирги куннинг маъносини тушун, шундагина келажакни тўсиб турган туман тарқалади», деган асосий маъносини очиб беради.

Қочиримлари, оҳанги, ўзига хослигига қараб «Муҳаббат ва қилич» балети чуқур халқчил асосда ёзилганлигини сезиб турипман.

Якка ижро этиладиган эпизодлар ажабтовур аниқ, бўрттириб ёзилган, ижрочилар шу эпизодларда қувонч билан рақсга тушадилар. Менга шундай туюлди. Оммавий саҳналар ўзига хос, гавжум, ўйноқи. Оркестрда чолғу асбобларидан жуда яхши фойдаланилган, шу асбоблар ёрдамида муаллиф миллий ўзига хосликни бера олган.

Мен Ашрафийнинг ажойиб симфониялари, музикавий пьесалари, концертлари ва романсларини кўпдан бери биламан. Аммо унинг катта саҳнавий асари билан бугун биринчи бор танишиб, у менга бахш этган буюк қувонч учун ўзбек касбдошимга ташаккур изҳор этаман. Биринчи парда тамом бўлиши биланоқ биз, бастакор дўстлар билан бирга балет учун офарин айтиш ниятида саҳна орқасига, Мухтор Ашрафий ёнига шошилдиқ.

Шуни ҳам айтиб қўяйки, бугунги спектаклнинг улкан муваффақият қозонишида муаллифнинг ўзи дирижерлик қилгани ҳам катта роль ўйнади.

— Биз дўстимизни дирижерлик пульти ёнида кўп марталаб кўрганмиз, — деди композитор Вагнернинг фикрини давом эттириб музикашунос Изидор Ниневич. — У Минскда Белоруссия ССР симфоник оркестри билан бирга саҳнага чиққан эди, бу учрашувларни кўп кишилар эслаб юришади. Аммо бугунги оқшом айниқса файзли бўлди. Ўзбек халқининг қаҳрамонона ўтмишини бизга тасвирлаб берган ажойиб саҳна асарини тинглаш ва кўришга мушарраф бўлдик.

Мен Ўрта Осиё композиторларининг Душанбеда ўтказилган анжуманида қатнашиш шарафига муяссар бўлган эдим. Ўшанда Муҳтор Ашрафий халқни Чингизхонга қарши отлантирган миллий қаҳрамон — Саркарда тўғрисидаги «Темир Малик» симфоник поэмасини кўрсатган эди. Бугун эса мен шу мароқли поэма асосида ёзилган балетни ҳузур қилиб кўрдим.

Жабборов, Бурҳонов, Изомов, Юдаков, Козловский ва бошқа ўзбек композиторлари каби Ашрафий ижодида ҳам қадимий халқ музика маданияти билан замонавий бастакорлик тафаккури ўзига хос равишда омихта қилиб юборилганлигини яққол кўрамиз. Биз бу йўлни келгусида ҳам давом эттиришни ўзбек дўстларимизга чин кўнгилдан тилаймиз. Муваффақиятнинг сири шунда эканлигига ишончим комил.

«Муҳаббат ва қилич» спектаклидан кейин ўтказилган яна бир қисқа суҳбат Минск хореография билим юртининг педагоги, белорус балетининг яккахон раққосаси Надежда Малахова БЕЛТА мухбири билан суҳбатда бундай деди:

— Бу балет бошқа ҳеч қандай балетга ўхшамайди, — деди у. Буни эсдан чиқариш ҳам қийин. Хореограф спектаклнинг: золимларга қарши қўзғалган халқ енгилмасдир, деган бош ғоясини тасвирлаш учун рақснинг энг яхши услубини топишга муваффақ бўлган. Кордебалет, айниқса эркаклар группаси жуда эсда қоларли. Ҳар бир ижрочи ҳақида кўлгина яхши сўзлар айтиш мумкин, аммо менинг назаримда Зарина ролининг ижрочиси Раъно Каримова айниқса мақташга лойиқ. Бу дилбар қиз образни чуқур ифодали ижро этиши билан кишини мафтун этади. У ўз халоскорига сидқидилдан муҳаббат изҳор қилган дастлабки эпизодларни ҳам, ўз маҳбубини душманлар найзасидан тўсиб ҳалоқ бўлаётган финалда ҳам баб-баравар яхши ўйнайди.

Каримованинг қўллари жуда ифодали, қадди нозик ва ишва билан ҳаракат қилади. Унинг маҳорати юксак, Ленинграддаги яхши мактабда сабоқ олганлиги сезилиб турибди. Педагог сифатида мен бу ёш истеъдодни қувонч билан табриклайман ҳамда унга ва бутун ўзбек балетига юксак парвоз тилайман.

Е. ПОЛУШКИНА,
БЕЛТА мухбири.

Минск, 9 июль.

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

БИР УМР ҚАЛБИМИЗДА

Редакцияга ўрта яшар, қорачадан келган, қаттиқ аламзитиробдан кўзлари қизарган бир киши кириб келди. Салом аликдан кейин оғир хўрсиниб гап бошлади:

— Мумкин бўлса газетангиз орқали фарзандим йўлида ўз жонини қурбон қилган Владимир Филипповлар оиласига миннатдорчилигимни билдирсангиз... У ортиқча сўз айтаолмади. Кўзидаги маржон-маржон ёшларни тўхтата олмас, томоғига алланима тиқилгандек оғир хўрсиниб нафас оларди.

... Воқеа бундай бўлганди. Май ойининг охирги ҳафталари. 11 ёшли Шохалил тенгқурлари билан чўмилиш учун онасидан рухсат сўради. Она розилик бермади. Шунда бола-болалигини қилиб «дарров келаман» дея анҳор томон йўл олди. Кун тиккага келган. Қуёш атрофга олов пуркайди. Болалар муздек сувда эркин қулоч ёзиб чўмилишади. Шохалил ҳам бир-икки чўмилиб чиққач, яна ўзини сувга отди. Бу сафар сув уни бир неча метр нарига олиб кетди. Юқорироқда анҳор торайиб оқим тезлашарди. Шохалилнинг тенгқурлари ўзлари билан овора. Шохалил тез оқар жойда ўзини ўнглаб ололмай чўка бошлади. У гоҳ сув юзида кўринар, гоҳ ғойиб бўларди. Унинг ёрдам сўраб қичқирганини дўстлари эшитмасди.

Шу пайт «Сельтрансспецстрой» трестига қарашли 20-қишлоқ механизациялашган кўчма колоннаси вулканизатори Владимир Филиппов велосипедда анҳор ёқалаб уйига тушликка қайтарди. Сувда гоҳ кўриниб, гоҳ йўқолаётган болага назари тушиши биланоқ усти-боши билан ўзини сувга отди. Уст-бош Владимирга эркин сузишга халақит берарди. У Шохалилни бир қўлда маҳкам ушлаганча қирғоққа сузишга ҳаракат қилар, лекин ўжар сув уларни суриб кетарди...

Шум хабар тезда бутун қишлоққа ёйилди. Икки хонадон — Шоюсупов ва Филиповлар хонадонидан шум ўлим ёш Шохалилни, ажойиб инсон, меҳрибон ота — Владимирни олиб кетди. Бу бахтсиз воқеа икки оилага қанчалик раҳна солмаган бўлсин, Филипповлар оиласи билан Шоюсуповлар хонадони туғишгандан азиз, бир-бирига меҳрибон, дардкаш бўлиб қолди. Яқинда Владимир Филиппов қабри устига ёдгорлик мармари ўрнатилди. Бунда Ҳикмат Шоюсупов хонадони, қариндош-уруғлар, бутун қишлоқ В. Филипповнинг ҳамкасблари қатнашди. Улуғ Ватан урушида мардларча жасорат кўрсатган, тинчлик фронтида ҳам ҳамкасблари иззат-ҳурматини қозонган, камтар Владимир Филиппов қабри устида сукут сақлаб таъзим қилдилар.

В. Филипповнинг олти яшар ўғли Андрейни Шоюсуповлар хонадони ўз фарзандларидек эркалашади. Икки оила бир-бирлариникига борди-келди қилиб турипти. Сергели районидаги Чоштепа кўчасида яшовчи Филипповлар оиласи билан Янгийўл районидаги Свердлов номли совхоз 1-бўлимида истиқомат қилувчи Шоюсуповлар хонадони бу воқеадан кейин энг яқин туғишганлардек бир-бирларига меҳрибон, ҳамдард, дилкаш бўлиб қолди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

РАССОМ ХАНДАСИ

Сўзсиз сурат.

— Мана энди ҳар қандай стиляга оғайнингизни ҳам бир чўқишда қочирадиган бўлдингиз...

А. Холиқов чизган расмлар.

Спорт

УЧРАШУВЛАР, ОЧКОЛАР

▲ СССР халқлари VI спартакиадаси мусобақалари қизғин давом этмоқда. Таллинда теннис бўйича баҳслар бошланди. Биринчи куни учрашувда Узбекистон вакиллари Тожикистон терма командасини 6:3 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Киевда эса от спорти мусобақаларига старт берилди. Областимиз вакили А. Пахомова намунали чиқишларда учинчи ўринни олиб, бронза медалига сазовор бўлди.

Олмаотада классик кураш бўйича мусобақалар давом этаяпти. Бу гал олимпия ўйинлари чемпиони Рустам Казаков, СССР спорт мастерлари Аббос Шодиев ва Комил Фатхуллинларнинг омади келмади. Улар дастлабки беллашувда ютқазиб қўйдилар. Умидли ёшлардан Радик Ибрагимов ва Василий Аникин эса муваффақият қозониб, командага дастлабки очколарни келтирдилар. Вильнюсда эса оғир атлетикачилар мусобақаси ниҳоясига етди. Сўнгги кун мусобақасида командамиз вакили Геннадий Маляр бешинчи ўринни эгаллади. Умуман оғир атлетикачилар 72 очко билан тўртинчи ўринни забт этдилар.

▲ Ёш спортчиларнинг бешкураш бўйича республика шахсий команда биринчилиги ниҳоясига етди. Мусобақаларда муваффақиятли қатнашган «Спартак» командаси аъзолари турнир ғолиби бўлдилар. «Буревестник» ва «Динамо» командалари иккинчи ва учинчи ўринни эгалладилар. Шахсий мусобақаларда Юрий Тимайкин биринчи ўринни олди.

▲ Ёш шахматчиларнинг жаҳон биринчилигини 16 августдан 1 сентябргача Югославиянинг Тьентишта шаҳрида ўтказишга қарор қилинди. Бу ерга турли мамлакатлардан 40 га яқин кучли ёш шахматчининг келиши кутилмоқда. Ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони номини олиш учун СССР вакиллари ҳам курашадилар.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ
14 ИЮЛДАН БОШЛАБ

«М У К О Ф О Т»

НОМЛИ ЯНГИ, РАНГЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ.

Сценарий автори — АЛЕКСАНДР ГЕЛЬМАН.
Постановкачи-режиссёр — СЕРГЕЙ МИКАЭЛЯН.
Бош оператор — ВЛАДИМИР ЧУМАК.
Постановкачи-рассомлар — МИХАИЛ ИВАНОВ, БОРИС БУРМИСТРОВ.
Овоз оператори — КОНСТАНТИН ЛАШКОВ.

● ● ●

Янги, кенг форматли бадиий фильм

«ШАХСИЙ МАСАЛАЛАР БУЙИЧА ҚАБУЛ КУНИ»

Сценарий автори — ПЕТР ПОПОГРЕБСКИЙ.
Постановкачи-режиссёр — СОЛОМОН ШУСТЕР.
Постановкачи оператор — АЛЕКСАНДР ЧЕЧУЛИН.
Постановкачи-рассом — ГЕОРГИЙ КРОПАЧЕВ.
Композитор — БОРИС ТИШЧЕНКО.
Овоз оператори — ГАЛИНА ЛУКИНА.

Бу фильмда бир ажойиб раҳбарнинг серташвиш иш кунларидан бири ҳақида ва катта муваффақият деб ўйлаган ишининг маънавий мағлубият бўлиб чиққанлиги тўғрисида ҳикоя қилинади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 14.00 — **Денгиз овчиси** (бадиий фильм). 15.10 — **«Здоровье.** 15.40 — «Москвичка». 17.05 — **Ҳайвонот оламида.** 18.05 ТОШКЕНТ. 18.10 — «Юлдузча». 18.45 — **«Ахборот».** 19.00 — Идеология ва ҳаёт. 19.30 — Ўн минут музика. 19.40 — Аёллар, сизлар учун. 20.00 — **«Ахборот».** 20.20 — Концерт. 21.00 — **Футбол:** «Спартак» — «Динамо» (К). 22.50 — **Пазанда (кинокомедия).** 24.00 — **«Вақт».** **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Кинопрограмма. 10.50 — **Телеминиатюралар.** 11.30 — Қишлоқда яшайсанми, техникани бил. 11.55 — Ўқув кўрсатуви. 12.25 — **Олтин калитча** (бадиий фильм). 13.40 — Ўқув кўрсатуви. 14.10 — «Мураббийлар». 18.05 — МОСКВА. 18.50 — Мультфильм. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — СССР халқлари спартакиадаси. 19.40 — **Қишлоқ студенти** (спектакль). 21.00 — ТОШКЕНТ. 21.45 — Телефильм. 22.50 — МОСКВА. 23.20 — Марказий телевидение экранида Чарли Чаплин иштирок этган фильмлар: **Дайди, Судхўрнинг дўкони.** **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.05 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Есения — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Эсавер, шамол! — «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Манзил томон кетяпман — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (12.00, 16.00, 18.00, 21.30).

Туҳмат қурбони: Тонг — (12.00, 15.00, 18.00, 21.00), **Эҳтиёт бўл, Зузу!** — (11.00, 14.00, 17.00, 20.00) — «ҚОЗОҒИСТОН».

Туҳмат қурбони — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.00).

«Кўк илон» ҳалокати — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

«Кўк илон» ҳалокати — «ХИВА».

Оққўрғон район партия комитети, район ижроия комитети ва «Мўл ҳосил учун» газета редакцияси коллективи район газетаси редактори, СССР журналистлар союзи аъзоси У. Умаровга отаси, шахсий пенсионер, 1932 йилдан КПСС аъзоси

Умар БОБОЕВнинг

узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, №26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 14037. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64634. Б—3415.